

Výzkumný ústav živočišné výroby, v. v. i.

Rentabilita chovu krav bez tržní produkce mléka v ČR za rok 2018

Hlavní ukazatele chovu krav bez tržní produkce mléka (KBTPM) v souboru podniků jsou zobrazeny v tabulce 1. V roce 2018 byly získány údaje od 17 podniků s chovem krav bez tržní produkce mléka z různých oblastí ČR. V průměru bylo chováno v jednom podniku 169 krav a na jednoho pracovníka připadalo 42 krav, což je srovnatelné s výsledky za posledních pět let. Hlavní podmínkou úspěšnosti chovu je vysoký počet narozených, resp. odchovaných telat. Většina autorů uvádí, že pro zajištění dostatečné rentability je zapotřebí odchovat 90 až 100 telat od 100 krav za rok. U souboru podniků bylo v roce 2018 na 100 krav narozeno 95 telat a odchovaných bylo 91. Počet narozených telat na 100 krav se u souboru podniků v průběhu let 2013 až 2018 zvýšil o 7,2 telat na 100 krav (+ 8%), byl vyšší, než vychází v kontrole užitkovosti masných plemen v ČR a zvyšující počet měl pozitivní dopad do ekonomických výsledků chovu. Věk při prvním otelení se v roce 2018 mírně snížil, což může být též způsobeno zastoupením plemen v podnicích.

Tab. 1: Výrobní ukazatele chovu KBTPM u souboru podniků v ČR

Ukazatel		2013	2014	2015	2016	2017	2018
počet podniků		20	20	22	19	20	17
průměrný počet krav ve stádě (ks)		108	126	124	132	152	169
počet krav (ks)	na ha TTP	0,48	0,33	0,40	0,49	0,45	0,44
	na ha zemědělské půdy	0,31	0,36	0,40	0,45	0,29	0,38
	na pracovníka	26	35	40	46	39	42
počet narozených telat (ks/100 krav/rok)		87,6	88,9	91,8	92,9	94,7	94,8
úhynny telat do odstavu (%)		4,3	5,5	4,9	2,4	4,1	4,6
počet odchovaných telat (ks/100 krav/rok)		83,8	84,0	87,3	90,7	90,9	90,5
obměna stáda (%)		14,9	15,1	13,5	13,2	13,1	12,3
podíl obtížných porodů (%)		0,4	2,2	2,7	2,8	4,4	3,2
věk při prvním otelení (dny)		944	936	924	915	926	854
věk při odstavu telat (měsíce)		7,5	7,6	8,3	8,0	7,6	7,6
hmotnost při narození (kg)	býčci	38	42	42	41	41	43
	jalovičky	33	36	38	37	37	39
hmotnost ve věku 120 dnů (kg)	býčci	168	179	190	184	180	185
	jalovičky	148	150	167	170	167	167
hmotnost ve věku 210 dnů (kg)	býčci	289	294	311	304	287	289
	jalovičky	233	234	267	268	257	257

Tab. 2: Ekonomické ukazatele chovu KBTPM u souboru podniků v ČR

Ukazatel	v Kč na krávu a rok					
	2013	2014	2015	2016	2017	2018
počet podniků	20	20	22	19	20	17
krmiva	7 949	7 171	7 510	7 633	7 151	7 482
pracovní náklady	5 638	4 664	5 111	5 327	5 954	6 251
veterinární výkony	467	526	455	477	496	458
odpisy majetku	1 369	1 551	1 981	2 611	2 703	2 638
odpisy zvířat	1 332	2 311	2 382	2 092	2 976	2 475
energie a PHM	1 285	1 447	1 219	1 280	1 704	1 669
režie	3 410	3 311	3 967	2 840	3 630	3 586
vnitropodnikové náklady	4 136	3 921	3 888	4 151	4 831	4 589
ostatní náklady ¹⁾	3 917	5 299	4 013	4 614	3 370	4 528
náklady celkem	29 502	30 200	30 525	31 024	32 816	33 676
statková hnojiva	2 814	2 813	2 216	2 458	2 738	2 718
náklady po odpočtu statkových hnojiv	26 689	27 388	28 309	28 567	30 078	30 958
tržby za prodej a využití telat	14 542	14 829	16 279	16 627	17 529	17 894
výsledek hospodaření bez dotací	-12 147	-12 558	-12 030	-11 940	-12 549	-13 064
rentabilita bez dotací (%)	-45,5	-45,9	-42,5	-41,8	-41,7	-42,2
dotace ²⁾	12 720	14 826	14 483	13 732	13 918	14 257
výsledek hospodaření s dotacemi	573	2 268	2 453	1 792	1 369	1 193
rentabilita s dotacemi (%)	+2,1	+8,3	+8,7	+6,3	+4,6	+3,9

1) do ostatních nákladů se započítávají náklady na plemenářské výkony, opravy majetku, pojištění aj.

2) do dotací se započítává platba na plochu, na tele masného typu, PVP a platby PRV (LFA, AEKO, EZ a Natura).

Průměrné celkové náklady u souboru podniků za rok 2018 činily 33,7 tis. Kč na jednu chovanou krávu, tj. 92,3 Kč na krmný den a 37,2 tis. Kč na jedno odchované tele. Při srovnání nákladů na krávu a rok s roky předešlými (tabulka 2) je patrné, že od roku 2013 se náklady každým rokem mírně zvyšují. V roce 2018 náklady meziročně vstoupily o 860 Kč na krávu a rok (+ 3 %) a byly nejvyšší ze zkoumaných let. Meziroční zvýšení bylo zapříčiněno zejména růstem pracovních nákladů a krmiv. Nejvíce v letech hodnocení kolísaly odpisy a ostatní náklady. Odpisy krav jsou dány roční obměnou stáda, náklady na odchov jalovic a tržbami za prodej vyřazených krav. Výše ostatních nákladů je z velké míry ovlivněna způsobem evidování a účtování jednotlivých nákladových položek. V roce 2018 byly (podobně jako v letech minulých) největšími náklady krmiva (22 %), pracovní náklady (19 %), vnitropodnikové náklady (14 %) a ostatní náklady (13 %).

Výnosovou stranu chovu tvoří příjmy za prodej telat (k dalšímu chovu či na jatka v ČR nebo v zahraničí) a ocenění telat využitých v rámci vlastního chovu. Z hodnocených šesti let byly tyto tržby nejvyšší v roce 2018. Při téměř stejném počtu odchovaných telat jako ve dvou předešlých letech byly nejvyšší tržby způsobeny vyšší cenou za tele (prodej často realizován na zahraničních trzích). Bez započítání dotací vychází v chovu ztráta ve všech sledovaných letech (rentabilita -42 až -46 %), což hovoří o nutnosti státní podpory tohoto sektoru. Při zohlednění dotací bylo dosaženo v každém roce kladného výsledku hospodaření (rentabilita +2,1 až +8,7 %). V roce 2018 rentabilita meziročně mírně poklesla v důsledku již zmíněného růstu průměrných ročních nákladů chovu.